Regionala utvecklingsnämnden

Persson, Wide
Wide.Persson@skane.se

YTTRANDE

Datum 2026-10-21
Ärendenummer 2026-POL000309

Remiss Översyn av förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete

Region Skånes yttrande över Remiss av Översyn av förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete

Klimat- och näringslivsdepartementets diarienummer: KN2026/01456

Region Skåne uppskattar möjligheten att lämna synpunkter på *Remiss av Översyn av förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete* och delger härmed vårt yttrande.

Bakgrund

Regeringen har gett SMHI i uppdrag att analysera behovet av ändringar i förordningen (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete (klimatanpassningsförordningen) och vid behov lämna förslag till författningsändringar. SMHI bedömer att det finns behov av ändringar i förordningen för att bredda klimatanpassningsarbetet till att omfatta fler myndigheter och samtidigt stärka det pågående arbetet med klimatanpassning på svenska myndigheter. Genom tydligare krav på myndigheternas arbete kan fler klimatanpassningsåtgärder genomföras och samhället stå bättre rustat inför klimatförändringen.
Förslagen har tagits fram i dialog med myndigheter som omfattas av klimatanpassningsförordningen samt andra berörda aktörer. Naturvårdsverket har bidragit med författningstekniska synpunkter och bistått i arbetet med konsekvensanalysen.

Region Skånes synpunkter
Sammanfattningsvis vill Region Skåne anföra nedanstående synpunkter. Resonemangen vidareutvecklas och fördjupas längre ned i yttrandet.

- Region Skåne är positiv till att vara en av remissinstanserna då ändringar i förordningen påverkar regionens arbete med klimatanpassning och beredskap.
- Region Skåne ser generellt positivt på förslagen som översynen av klimatanpassningsförordningen föreslår. De föreslagna ändringarna bedöms ge positiva konsekvenser för kommuner och regioner genom tydligare ansvarsområden hos myndigheter samt ökat stöd från länsstyrelsen i arbetet med klimatanpassning.
- Region Skåne vill framhäva vikten av att krav på uppföljning och redovisning bör utformas så att det blir möjligt att bedöma inte bara om myndigheterna har genomfört analyser och upprättat handlingsplaner, utan också om åtgärderna bidrar till att minska exponering och sårbarhet för identifierade klimatrelaterade risker.
- Region Skåne vill lyfta vikten av att myndigheterna även bör analysera långsiktiga klimatförändringar, gradvisa förändringar och kumulativa risker. Klimatanpassning bör inte reduceras till en del av krisberedskapen.
- Region Skåne vill lyfta att Länsstyrelsernas utvidgade samordningsuppdrag bör kompletteras med en tydlig ansvarsfördelning mellan statliga myndigheter, länsstyrelser, regioner och kommuner samt att regioner ges möjlighet att återge insatser.
- Region Skåne anser att förslaget om utvidgat samordningsuppdrag för länsstyrelserna är positivt för Skåne, men att en förutsättning är att länsstyrelserna ges resurser över tid för att kunna ge det stöd som behövs för att förbättra förutsättningarna för samordning av klimatanpassningsåtgärder i regionen.

Förslaget i korthet

Fler myndigheter föreslås omfattas av klimatanpassningsförordningen
Klimatanpassningsförordningen omfattar idag 32 nationella myndigheter och länsstyrelserna. I förslaget föreslås det att ytterligare tio myndigheter ska omfattas av klimatanpassningsförordningen. De föreslagna myndigheterna har ansvar inom samhällsviktiga verksamheter, är exponerade för klimatrelaterade risker eller har en central roll i

klimatanpassningsarbetet. Exempel på myndigheter som berörs är Kustbevakningen, Luftfartsverket, Läkemedelsverket, Migrationsverket och Polismyndigheten.

Översynen föreslår att kravet på klimat- och sårbarhetsanalyser ska avse myndighetens ansvarsområde i stället för verksamhetsområde. Vidare föreslås att begreppet myndighetsmål ersätts med mål. Syftet är att tydliggöra att målen inte enbart behöver avse den interna verksamheten, utan även kan omfatta myndighetens bredare ansvar inom klimatanpassning. Förslagen breddar och tydliggör myndigheternas ansvar för klimatanpassning i syfte att stärka statens klimatanpassningsarbete. Många av myndigheterna är expertmyndigheter som tar fram kunskapsunderlag om klimatrisker, vilka utgör viktiga stöd för andra aktörers arbete, exempelvis regioner.

Länsstyrelsernas regionala samordningsuppdrag föreslås att breddas

Vidare innefattar förslaget en större ändring av länsstyrelsernas regionala samordningsuppdrag. Enligt nu gällande bestämmelse ska länsstyrelsen ”stödja och följa upp regionala sektorsmyndigheters klimatanpassningsarbete”. I översynen föreslås det att länsstyrelsen i stället ska ”samverka med och stödja regioner och berörda aktörer i länet”. Ändringen innebär en utökning av länsstyrelsernas uppdrag jämfört med i dag, både vad gäller vilka aktörer länsstyrelsen ska arbeta mot och på vilket sätt detta ska ske.

Begreppet ”regionala sektorsmyndigheter” har upplevts som otydligt. Genom att ändra från ”regionala sektorsmyndigheter”, som är ett avgränsat antal statliga myndigheter, till ”regioner och berörda aktörer i länet”, breddas aktörskretsen som länsstyrelserna ska arbeta mot. Regionerna lyfts särskilt då de ansvarar för flera verksamheter som påverkas av klimatförändringen, däribland hälso- och sjukvård, regional utveckling, kollektivtrafik och regional transportplanering. De har därmed en viktig roll i arbetet med att förebygga och hantera klimatrelaterade risker.

En annan alternativsbeskrivning med beröring på detta förslag är överväganden som gjorts kring inkludering av regionerna i klimatanpassningsförordningen. Som beskrivits ovan har regionerna ansvar för många viktiga samhällsfunktioner som också berörs av klimatförändringar. I utredningen har möjligheter till att inkludera regionerna som myndighet att omfattas av klimatanpassningsförordningen utretts.

Regionerna bedöms dock av lagtekniska skäl inte kunna omfattas av förordningen. Detta då regeringen inte får reglera kommuner och regioner i förordningen då det hör till riksdagens normgivningskompetens, se 8 kap. 2 § p 3 regeringsformen. I det här fallet har inte riksdagen i någon lag bemyndigat regeringen att i förordning reglera kommuner och regioner gällande klimatanpassning.

Konsekvenser för kommuner och regioner

Utredningen slår fast att föreslagna ändringarna i klimatanpassningsförordningen bedöms huvudsakligen få positiva konsekvenser för kommuner och regioner. Om fler myndigheter får ett tydligt ansvar för klimatanpassning kan kunskapsutvecklingen stärkas inom flera områden. Exempelvis kan ett utökat uppdrag för Arbetsmiljöverket bidra till ökad kunskap om hantering av klimatrelaterade arbetsmiljörisker, såsom mer frekventa värmeböljor och skyfall.

Om klimat- och sårbarhetsanalyser tas fram för myndigheters ansvarsområden kan det ge kommuner och regioner tillgång till bredare kunskapsunderlag för fysisk planering, infrastruktur, hälso- och sjukvård samt krisberedskap. Klimat- och sårbarhetsanalyserna kan utgöra ett underlag i deras arbete med att ta fram handlingsplan för klimatanpassning.

Förslaget om att förtydliga länsstyrelsernas uppdrag att samverka med och stödja regionerna kan bidra till att stärka regionernas roll i klimatanpassningsarbetet, och även förbättra förutsättningarna för samordning av klimatanpassningsåtgärder mellan kommuner.

Region Skånes inställning till förslaget

Region Skåne instämmer med utredningen om att föreslagna ändringar så som att fler myndigheter, i synnerhet myndighet med bärighet på beredskap och samhällsviktig verksamhet omfattas av klimatanpassningsförordningen. Detta bedöms som positivt då flera av dessa myndigheter har en påverkan på Region Skånes olika verksamhetsområden. Om exempelvis klimat- och sårbarhetsanalyser tas fram för myndigheters ansvarsområden kan det ge kommuner och regioner tillgång till bredare kunskapsunderlag för fysisk planering, infrastruktur, hälso- och sjukvård samt krisberedskap.

Krav på uppföljning och redovisning bör utformas så att det blir möjligt att bedöma inte bara om myndigheterna har genomfört analyser och upprättat handlingsplaner, utan också om åtgärderna bidrar till att minska exponering och sårbarhet för identifierade klimatrelaterade risker. Uppföljningen bör kunna användas för att prioritera det fortsatta arbetet.

Angående överväganden av samordning mellan klimatanpassningsförordningen och beredskapsförordningen vill Region Skåne lyfta vikten av att myndigheterna även bör analysera långsiktiga klimatförändringar, gradvisa förändringar och kumulativa risker. Klimatanpassning bör inte reduceras till en del av krisberedskapen.

Vidare ser Region Skåne positivt på förslaget om att länsstyrelsens uppdrag om att ”stödja och följa upp regionala sektorsmyndigheters klimatanpassningsarbete” ändras till ”samverka med och stödja regioner och andra berörda aktörer i länet”. Detta bedöms få positiva konsekvenser för Region Skånes arbete med klimatanpassning genom utökat stöd och samverkansmöjligheter, både med Länsstyrelsen Skåne men även andra aktörer som ingår i nätverk som samordnas av länsstyrelsen. Region Skåne vill dock lyfta vikten av att vid fallet av en sådan ändring som förslaget anger, krävs utökade resurser för länsstyrelserna att kunna driva arbetet. Sedan uppdraget om *Översyn av förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete* inkom har Länsstyrelserna förlorat anslaget för att arbeta med klimatanpassning, vilket är en förutsättning för att kunna ge regionalt stöd i arbetet med klimatanpassning.

Utöver detta ser Region Skåne att Länsstyrelsernas utvidgade samordningsuppdrag bör kompletteras med en tydlig ansvarsfördelning mellan statliga myndigheter, länsstyrelser, regioner och kommuner. Det bör också ges möjligheten för regionerna att återge insatser som har koppling till klimatanpassningsarbete i den nationella uppföljningen.

Region Skånes utvecklingsuppdrag och ansvar som remissinstans

Region Skåne yttrar sig över, *Översyn av förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete,* utifrån nedanstående ansvar och arbetsområden.

Region Skåne har ansvar för vård och hälsa i Skåne enligt Hälso- och sjukvårdslag (2017:30) samt ett samordnande ansvar för Skånes utveckling, enligt lag om regionalt utvecklingsansvar (2010:630). Detta

ansvar innebär att utarbeta och fastställa en strategi för regionens utveckling och samordna insatser för genomförandet av denna samt att upprätta och fastställa planer för regional transportinfrastruktur. Region Skåne är också enligt lag om kollektivtrafik (2010:1065) regional kollektivtrafikmyndighet i Skåne län, vilket innebär det politiska och ekonomiska ansvaret för den samhällsfinansierade kollektivtrafiken.

Region Skåne ansvarar för den regionala fysiska planeringen i länet och har genom detta ett regionplaneuppdrag enligt plan- och bygglag (2010:900). Genom regionplaneuppdraget arbetar Region Skåne med att tydligare koppla samman det regionala utvecklingsansvaret och kommunernas översiktsplanering. Dessutom utgör Region Skåne formell remissinstans avseende översiktsplaner enligt plan- och bygglagen (2010:900) och enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383) avseende riktlinjer för bostadsförsörjning.

Enheten för regional planering på avdelningen för regional utveckling samordnar Region Skånes handläggning av detta ärende.

Med vänlig hälsning,

Anna Jähnke
Ordförande

Anna Pettersson
Utvecklingsdirektör